

JORNADA JUBILAR DEL CINQUANTENARI DE LA SOCIETAT CATALANA DE CIÈNCIES FÍSiques, QUÍMIQUES I MATEMÀTIQUES

El dia 2 de novembre de 1981 tingué lloc a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans una reunió ordinària de la Junta de la SCCFQM en la qual hom acordà que una comissió formada pel President, els Vice-presidents i el Secretari de la Societat visitessin o bé es possessin en contacte amb el President de la Generalitat, M.H. senyor Jordi Pujol, el President del Parlament, M.H. senyor Heribert Barrera, el President de la Diputació de Barcelona, senyor Francesc Martí, i l'Alcalde de Barcelona, senyor Narcís Serra, a fi de convidar-los a la Jornada Jubilar del Cinquantenari de la Societat, que se celebrà el divendres dia 22 de gener de 1982, a les set del vespre, a la Casa de Convalescència.

La Jornada Jubilar fou patrocinada per la Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica de la Generalitat de Catalunya (C.I.R.I.T.), i comptà amb la Presidència d'Honor següent: Jordi Pujol i Soley, President de la Generalitat de Catalunya, Heribert Barrera i Costa, President del Parlament de Catalunya, Francesc Martí i Jusmet, President de la Diputació de Barcelona, Narcís Serra i Serra, Alcalde de Barcelona, Joan Ainaud i de Lasarte, President de l'Institut d'Estudis Catalans, Ramon Aramon i Serra, Secretari General de l'Institut d'Estudis Catalans, Gabriel Ferraté i Pascual, Vice-president de la CIRIT de la Generalitat de Catalunya i Rector de la Universitat Politècnica de Barcelona, i Enric Casassas i Simó, President del Consell Científic i Tecnològic de la Generalitat de Catalunya i Delegat de l'I.E.C. a la SCCFQM.

La Jornada Jubilar se celebrà, tal com hom havia programat, a la Sala d'Actes de l'Institut d'Estudis Catalans.

El M.H. President, senyor Jordi Pujol, delegà la representació de la Generalitat en el M.H. senyor Heribert Barrera, President del Parlament de Catalunya. L'Alcalde de Barcelona i el President de la Diputació enviaren llur adhesió a l'acte. El President de l'Institut delegà la representació en el Vice-president de l'entitat, doctor Enric Casassas.

La sessió fou presidida pel M.H. senyor Heribert Barrera, el qual

tenia a la dreta els senyors Ramon Aramon, Secretari General de l'Institut, Gabriel Ferraté, Vice-president de la CIRIT, i Francesc Gacia, Secretari de la Societat; i a l'esquerra els senyors Enric Casassas, Vice-president de l'IEC i Delegat de l'Institut a la Societat, Josep M. Tura, President de la Societat, i Ramon Peypoch, membre fundador d'aquesta.

Oberta la sessió pel President Barrera, pregué la paraula el Vice-president de l'Institut, Dr. Enric Casassas.

El Dr. Casassas manifestà en primer lloc la satisfacció que representava per a l'Institut la celebració d'aquell acte, pel que significava de continuïtat i de plenitud en la vida de la Societat Catalana de Ciències; també recordà que l'Institut commemorarà enguany el setanta-cinquè aniversari de la seva fundació amb actes acadèmics que tindran lloc la tardor vinent. El Vice-president Enric Casassas continuà exposant que si bé era cert que tant l'Institut com les seves Societats filials anaven tendint vers la plena normalització de llurs activitats científiques i acadèmiques, encara restava per resoldre, entre d'altres, el problema de l'equilibri pressupostari. Fins a la data hom ha aconseguit subvencions de les Diputacions de Barcelona, Girona i Tarragona, així com de l'Administració Central de l'Estat. Pel que fa referència a la Generalitat, el Dr. Casassas manifestà que una esmena presentada als pressupostos governamentals d'enguany, que compta amb el suport de tots els grups parlamentaris, permetrà la inclusió d'una partida expressa de subvenció a la nostra Corporació; aquesta esmena, en cas de prosperar, significarà el primer ajut concedit per la Generalitat a l'Institut des de la seva reinstauració l'any 1977.

També manifestà el Dr. Casassas que gràcies a una gestió de la Minoria Catalana prop del Ministre d'Hisenda, Sr. J. García Añoveros, hom havia aconseguit una subvenció d'aquest Departament per a l'Institut amb motiu del seu setanta-cinquè aniversari. Malgrat aquests ingressos, les despeses, un cop traslladat l'Institut als nous locals de la Casa de Convalescència, seran molt elevades i no seran cobertes amb el total de les subvencions actuals.

D'altra banda —proseguí el Dr. Casassas— l'Institut continua pensant que, si hem de seguir una tradició europea que ha demostrat ésser eficaç, fóra aconsellable que les subvencions a la nostra corporació en el pressupost de la Generalitat fossin incloses dins el Departament de la Presidència.

Continuà la seva intervenció el Dr. Casassas indicant que en el pressupost de l'Institut d'enguany havia estat consignada una partida destinada a subvenir a les necessitats de les Societats filials; una altra forma d'ajut a aquestes era la publicació de llurs treballs científics dins les col·leccions de l'Institut. Seguint aquesta política, la Secció de Ciències acaba de publicar en els seus *Arxius* les *Jornades d'Homenatge a Eins-*

tein, organitzades per la SCCQFM, i prepara l'edició de la *Història de la Matemàtica en el segle XIX*, cicle de conferències organitzat per la Secció de Matemàtiques de la SCCFQM.

El Dr. Casassas detallà a continuació la trajectòria de la col·lecció *Arxius de la Secció de Ciències*, a la qual hom ha donat darrerament un fort impuls. Mostrà als assistents alguns exemplars de la primera època, en els quals hom pot constatar l'esperit noucentista del llavors Secretari General de l'Institut i Secretari de la Secció de Ciències, Eugeni d'Ors; precisament —prosseguí el Dr. Casassas— ara hom publicarà un número dels Arxius amb el mateix format antic: l'obra de Manuel Ribas i Piera *Urbanisme a les colònies industrials del segle XIX de les conques del Ter i del Llobregat*.

Quant a les activitats pròpies de laboratoris, el Dr. Casassas exposà que dins la Societat Catalana de Ciències s'havien establert durant els darrers anys Grups de Treball de temes especialitzats, com és ara el "Grup de Contaminació Atmosfèrica", el "Grup de Geofísica" i el "Grup Interuniversitari d'Energia Fotovoltaica". Aquests grups tenen la finalitat de reunir científics pertanyents a institucions diverses per tal de dur a terme un programa de recerca concret.

El Dr. Casassas finalitzà el seu parlament recordant que l'Institut té una llarga tradició darrera seu quant a la creació i direcció de Serveis, Laboratoris i Seminaris, i que aquesta és una tradició que en l'etapa vers la normalització en la qual anem entrant caldrà mantenir i potenciar. El seu parlament fou llargament aplaudit.

A continuació, el M.H. senyor Heribert Barrera donà la paraula al Dr. Josep M. Tura, President de la Societat, que en el seu discurs glossà els antecedents de la fundació de l'entitat i la seva sessió inaugural, la qual havia tingut lloc en aquella mateixa Sala d'Actes de l'Institut el dia 17 de gener de 1932. Hom recull dins el present volum el text d'aquest parlament.

El Dr. Tura presentà a continuació el Dr. Arno Klose. Aquest científic és actualment responsable dels programes de recerca COST (Coopération Européenne Scientifique et Technique) a la Direcció General de Ciència, Recerca i Desenvolupament de la Comissió de les Comunitats Europees, amb seu a Brussel·les. Manifestà el Dr. Tura que aquell matí havia tingut lloc al Palau de la Generalitat una entrevista entre el Conseller Adjunt a la Presidència, Miquel Coll i Alentorn, el Dr. Arno Klose i una delegació conjunta de l'Institut i de la Societat, durant la qual fou reafirmada la vocació europea de Catalunya i hom manifestà l'interès a potenciar l'activitat de l'Institut a Europa, com a exponent de la presència exterior de la ciència a Catalunya.

Tot seguit el M.H. senyor Heribert Barrera concedí la paraula al Dr. Arno Klose, que pronuncià una conferència sobre "*La coopération*

scientifique et technique dans le cadre de la politique de la recherche de la Communauté Européenne". Hom recull més endavant el text d'aquesta dissertació.

Còm a cloenda de l'acte, el M.H. Sr. Heribert Barrera pronuncià unes breus paraules en què recordà la seva vinculació amb la Societat Catalana de Ciències, de la qual havia estat President, i la seva participació, juntament amb altres científics, en la represa iniciada, des de la clandestinitat, l'any 1959. També tingué un record d'agraïment envers els socis fundadors, i s'alegrà de poder observar entre els assistents la presència de dos d'ells, el Dr. Antoni Quintana i Marí i el Sr. Ramon Peypoch i Pich.

El Dr. Barrera posà de manifest el fet que en una societat com l'actual, on tantes iniciatives són efímeres, l'activitat científica continuada de la Societat Catalana de Ciències enmig de les dificultats per les quals ha hagut de passar, respon a una realitat tenaç, que no és altra sinó la voluntat dels científics catalans de continuar llur tasca professional sense deixar de posar de manifest ni abandonar la realitat nacional. Acabà la seva intervenció el President del Parlament de Catalunya tot desitjant que els més joves d'entre els presents poguessin assistir al centenari de la Societat, en unes circumstàncies millors que les que hom ha hagut de viure durant aquests anys passats, on només poden ésser contabilitzades com a etapes de normalitat les compreses entre el 1932 i el 1936 i des del 1976 fins a la data.

Visita del M.H. President Francesc Macià a la Casa de Convalescència l'any 1932. També hi podem reconèixer Ventura Gassol, August Pi-Sunyer, Jaume Serra Hunter, Josep M. Bellido . . .

Visita de la Junta de la Societat al M.H. President de la Generalitat Jordi Pujol, amb motiu del 50è Aniversari. Amb el President, d'esquerra a dreta, Carles Solà, Josep M. Tura, Miquel Castellet i Francesc Gacia.